

AZ ÉLET SZOLGÁLATÁBAN

Az utóbbi időben aggasztó jelenségek és törekvések mutatkoznak világszerte. Fokozódik a fegyverkezés. Újabb és újabb tömegpusztító fegyvereket gyártanak és halmoznak fel a föld különböző részein. Veszélyes konfliktus-zónák alakultak ki. Az enyhülés folyamata megtorpant. A világ a konfrontáció színterévé vált. A féktelen fegyverkezési hajszá, a kontinensünkön felgyűlt atomfegyverek állandó gyarapodása a nukleáris háború veszélyét teremtette meg, mely katasztrófához, a civilizáció, az emberiség, az élet elpusztításához vezethet.

Tűrhetetlen ez a helyzet, mert a népek nem élhetnek a nukleáris háború állandósult veszélye közepette. A józan gondolkodású emberek mindinkább felismerik, hogy a katonai arzenálok további növelését, a fegyverek állandó tökéletesítését nem nézhetik tétlenül. Cselekedni kell a jelenlegi veszélyes helyzet megoldásáért. Kivezető út pedig csakis egyetlenegy létezik: a katonai készültség csökkentése és a nukleáris leszerelés. Ez a béke és biztonság alapvető követelménye. E súlyos nemzetközi körülmények közepette jelent meg államelnökünk, Nicolae Ceaușescu által kezdeményezett, Szocialista Demokrácia és Egység Frontjának (SZDEF) Leszerelési és Békefelhívása 1981. október 31-én. A SZDEF kiindulva abból az igazságból, hogy a béke nem építhető fegyverekre és szavatolása valamennyi nép közös ügye kell hogy legyen, felhívással fordult tagszervezeteihez, népünkhöz, Európa, Amerika és a többi kontinens országaihoz, valamennyi társadalmi és tömegszervezethez, hogy fogjanak össze a kölcsönös tisztelet és bizalom jegyében és előzzék meg egy nukleáris katasztrófa veszélyét, védelmezzék meg a békét, honosítsák meg a nyugalmat és biztonságot a földön.

A békefelhívásban foglalt javaslatokat az a humanista szemlélet határozza meg, hogy az „összes népek jólét- és haladástörekvéseinek teljesítése a háború veszélyének elhárításától, a tartós békének földünkön való meghonosodásától függ“.

A párt irányításával a SZDEF tömegméretű háború- és fegyverkezésellenes tiltakozó nagygyűléseket, szimpozionokat és békemeneteket szervezett, melyeken ezer, tízezer és százezer munkás, földműves, értelmiségi hallatta szavát: Nincs szükségünk több fegyverre! Békét akarunk az emberek között, hogy békében élhessünk és dolgozhassunk!

A SZDEF felhívását nagy érdeklődéssel és teljes megaláddéssal fogadták a hazai vallásfelekezetek vezetői, lelkészei és hívei.

Állásfoglalásuk kifejezése végett az egyházak és felekezetek vezetői november 9-én a Román Ortodox Egyház pátriárkátusán értekezletet tartottak. Ennek keretében teljes nézetegységben elfogadták a leszerelési és békefelhívást s elhatározták, hogy november 25—26. napjaira összehívják Bukarestbe az ország összes vallásfelekezeteinek kon-

ferenciáját és erre meghívják egyes külföldi egyházak és vallási szervezetek képviselőit is. Az értekezlet résztvevői Nicolae Ceaușescu államelnökhöz táviratot intéztek, kifejezve teljes csatlakozásukat a leszerelési és békefelhíváshoz s egyben elhatározásukat is, hogy mozgósítani fogják a híveket és lelkészeket, hogy tevékenyen vegyenek részt a béke védelméért folyó akciókban.

Az Unitárius Egyház hívei és lelkészei lelkesedéssel fogadták a SZDEF leszerelési és békefelhívását. Az egyházkörök lelkészei november hónap folyamán tartott értekezleteken foglaltak állást a felhívással kapcsolatban. A maros-küküllői egyházkör lelkészei Marosvásárhelyen nov. 18-án, a székelykeresztúr-udvarhelyi egyházkör lelkészei Székelyudvarhelyen nov. 19-én, a kolozs-tordai egyházkör lelkészei Kolozsvár-Napocán és a sepsiszentgyörgyi egyházkör lelkészei Brassóban nov. 20-án tartott gyűlésükön egyhangúlag csatlakoztak a SZDEF felhívásához. Egyben kifejezést adtak azon meggyőződésüknek, hogy a háború elítélése, a béke védelme és az élet tisztelete hitükből következő kötelesség, melyet Jézus tanítása alapján — Szeresd felebarátodat, mint te magadat — teljes odaadással törekednek teljesíteni.

Az értekezletekre jellemző lelkesedés és felelősségérzet szellemét fejezték ki a Nicolae Ceaușescu köztársasági elnökhöz intézett táviratok, melyben a lelkészek vállalták a SZDEF felhívásában foglalt feladatokat, a béke és a népek közötti megértés odaadó szolgálatát, hogy megvalósulhasson az emberiség régi vágya, az evangélium célkitűzése, a fegyverek és háborúk nélküli világ.

Az ország vallásfelekezetei Bukarestben november 25—26. napjain Béke-Konferenciát tartottak dr. Justin Moisescu, a Román Ortodox Egyház pátriárkájának elnöklete alatt. A hazai felekezeteket 200 világi és egyházi kiküldött képviselte. Egyházunk részéről Dr. Kovács Lajos püspök, dr. Erdő János főjegyző, Benedek Sándor, Báró József, Kolcsár Sándor és Májay Endre esperesek vettek részt a gyűlésen. A meghívott külföldi vallásszervezetek részéről 42 vezető egyházi személy jelent meg. Jelen voltak a Vallásügyi Hivatal képviselői is Ion Roșianu elnök vezetésével.

A konferencia középpontjában dr. Justin Moisescu pátriárka *A leszerelés és béke a ma világában* c. exozéja állott. Előadásában többek között a következőket mondta:

„Mélységes aggodalommal állapítjuk meg a nemzetközi helyzet súlyosbodását. Régi konfliktusok folytatódnak és újak tűnnek fel a világ különböző övezeteiben; a nukleáris fegyverkezési hajszája példátlan módon kiterjedt; a rakéták akcióra készen állanak s egyben új, pusztító erejű fegyvereket gyártanak a világ egyik vagy a másik részén.“

„Éppen azért mind szélesebb körben, világszerte tudatában vannak az emberek annak, hogy nagygyűlések szükségesegek, melyeken határozottan kifejezhetik békevágyukat, követelhetik a fegyverkezési hajszát, különösképpen a nukleáris fegyverkezés megszüntetését, hogy ezáltal el lehessen jutni az általános és teljes leszereléshez.“

„Országunk elnökének, Nicolae Ceaușescu kezdeményezése valósult meg a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja — Románia legszélesebb képviselői szerve, melyben részt vesznek a szocialista szervezetek, tömeg- és közérdekű közösségek, így a vallásfelekezetek is — Leszerelési és Békefelhívásában, mely nagy visszhangra talált nemcsak né-

pünk körében, hanem a határokon túl is, és olyan közvéleményt alakított ki, melyben az összes állampolgárok kifejezték csatlakozásukat a béke ezen igazi programjához.“

„A béke megszilárdításának ez az új és kiváló akciója — a katonai kiadások csökkentése, a teljes leszerelés, egy általános békeegyezmény — integrálódik a vallásfelekezetek vezetőinek és híveinek tevékenységébe is, mert ez a mi hivatásunk és küldetésünk, hogy a béke hirdetői és szolgálói legyünk.“

Az előadó a továbbiakban kiemelte, hogy országunkban a felekezetek következetesen támogatják népünk békekezdeményezéseit és erőfeszítéseit:

„A haza összes lakóinak egységében, természetes módon következett a felekezeti béke, a vallásfelekezetek közötti megértő kapcsolatok, barátság és együttműködés megvalósítása. A felekezetek, megőrizve saját felekezeti azonosságukat, együttműködnek a gyakorlati ökumenizmus terén, és támogatják népünk erőfeszítéseit az új élet építése terén és a jelenkori emberiség népeinek előrehaladását a béke, a jó megértés és a kölcsönös segítség útján.“

„A romániai Kultuszok vezetői az évek folyamán ismételten találkoztak testvéri tanácskozások keretében, interkonfesszionális teológiai konferenciák, egyes agressziós akciók elleni tiltakozások, békefelhívások stb. aláírása alkalmával. Teológusaink hasonlóképpen hozzájárultak a béke ügyéhez a békével, társadalmi igazságossággal, szabadsággal, függetlenséggel, az ifjúságnak a béke támogatására való nevelésével kapcsolatos tanulmányaikkal.“

Hivatkozva a béke fontosságára az emberiség életében, dr. Justin Moisescu a következőket mondta:

„Az igazságosságra alapozott béke a mi időkben az életet, a jólétet, az örömet szerető népek legfőbb eszménye lett. Épp ezért a békét megéneklük, és költeményekben mutatják be; az írók dicsőítik és a gondolkodók elemzik; a világ összes vallásainak hitelveibe integrálódik.“

A béke azonban önmagától nem valósul meg, elnyerése és megszerzése következetes állásfoglalást és munkát kíván:

„Bennünk örökké megvan ez az alternatíva: a jó vagy a rossz, az élet vagy a halál, a béke vagy a háború. Közülünk mindenki választhatja az egyiket vagy a másikat. Még rendelkezünk a választás lehetőségével. Nincs jogunk azonban a rosszat, a halált vagy a háborút választani. A háború nemcsak számunkra jelent rosszat és halált, hanem mások számára is rosszat és halált, utódaink számára hasonlóképpen rosszat és halált jelent. Röviden, amikor azt mondjuk: háború, akkor a halálra, a nyomorúságra, a fájdalomra és minden rosszra, szerencsétlenségre gondolunk. Amikor pedig azt mondjuk: béke, akkor az életre, a jólétre, az öröme, a jóra, a boldogságra gondolunk. Éppen azért gondolkozás nélkül kötelesek vagyunk a békét választani. Ezt a határozatot most hozzuk meg. Amint az Ószövetség tanítja: »Mert e parancsolat, amelyet én e mai napon parancsolok néked, nem megfoghatatlan előtted; sem távol nincs tőled. Nem a mennyben van, hogy azt mondanád: Kicsoda hág fel érettünk a mennybe, hogy elhozza azt nekünk, és hallassa azt velünk, hogy teljesítsük azt? Sem a tengeren túl nincsen az, hogy azt mondanád: Kicsoda megy át érettünk a tengeren,

hogyan hozza azt nekünk és hallassa azt velünk, hogy teljesítsük azt? Sőt felette közel van hozzád ez ige; a te szádban és szívedben van, hogy teljesítsed azt. Lám, elődbe adtam ma néked az életet és a jót; a halált és a gonoszt... válaszd az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.« (5Móz 30,11—19)“

„Ezek szerint a dolgok természetében és Isten akaratában van, hogy válasszuk a jót, az életet és a békét, hogy élhessünk mi és utódaink. Természetesen másképpen is cselekedhetünk, de akkor áthágjuk az igazságosság természetes törvényét és Isten parancsát, hogy: Ne ölj!“

„Senkinek sincs joga, hogy elvegye embertársa vagy a maga életét, mivel nem ő adta, nem ő annak a teremtője. Igaz, szabadok vagyunk; a szabadság az ember legértékesebb java. De nincs jogunk arra, hogy a szabadságból a rossz takaróját készítsük (1Pét 2,16). Mi az igazságosság cselekedeteit nem kényszerből, hanem szabadon teljesítjük, mint ami természetes és Istennek tetsző. A szabadság azonban felfogásunk szerint nem teveszthető össze a jó vagy a rossz iránti passzivitással... Az emberben adva van a jóra irányuló hajlam, melyet Isten mindig erősít: »Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből.« (Fil 2,13)“

„Isten megnyitja szíveinket, hogy a jót befogadjuk anélkül, hogy erre kényszerítene; ő magához vonz minket kényszerítés nélkül. Így teljes szabadságban választjuk a jót, mely nekünk és utódainknak hasznos, és amelyet Isten akar, s a természet rendjében kinyilvánít, vagy az embereknek más módon feltár.“

„Az ember szabadságában felemelkedik az igazságosság köréből a szeretet világába, és felebarátja javának alárendeli nemcsak azt, ami őt megilleti, hanem a magáéból is ajándékoz, olykor mindent ad neki, szükség esetén az életét is.“

„Amint Isten szeretetének, úgy az embertárs, a barát, vagy ellenség szeretetének nincs határa. Az ember, aki szereti Istent, egyesül vele éppen úgy, mint Isten egyesül az emberrel; az ember pedig, aki igazán szereti felebarátját, egyesül vele, ketten egy embert alkotnak, és egymással kibékülve Istennel egyesülnek (Ef 2,15—16). Így valósul meg a béke az emberek között, és az ember békéje Istennel. Hasonló szeretet képezi a vallási és társadalmi élet alapját a keresztény tanítás szerint.“

A jelenkori világ sajnos nem győz meg arról, hogy az emberközi kapcsolatok teljes mértékben az igazságosságon és a szereteten alapulnának:

„Sok nép távol attól, hogy egymást szeretné, egymás iránt bizalmatlan, meg nem értésben, feszültségben, olyan konfliktusban él, amilyenel több-ezeréves történetében ritkán találkozunk. És még fájdalmasabb az a tény, hogy ez a helyzet arra irányul, hogy rosszabbodjék, katonai konfrontációt idézhet elő. Hihetetlennek tűnik és mégis igaz... sok ország felelős tényezői egy rettenetes fegyverkezés útjára léptek... Megjelentek az élet, az ember vagy a természet által teremtett javak megsemmisítésének leggyilkosabb eszközei: az atombombák, nukleáris rakéták, hadihajók és harci repülőgépek, kémiai, bakteriológiai fegyverek stb. Megrémülünk arra a gondolatra, hogy az emberek milliói megsemmisíthetők; öregek, ifjak, gyermekek, nők és férfiak, minden-

féle szerszámok és gépek alkotói, földművesek, írók, tudósok és művészek, minden, ami értékes a világon.“

„Parancsoló szükség, hogy a béke légkörét a világban helyreállítsuk, tárgyalások útján oldjuk meg a nézeteltéréseket; parancsoló szükség, hogy az új nemzetközi gazdasági rend, mely új alapelvekre épül fel, minél hamarább megvalósuljon és a leszerelés, különösképpen a nukleáris leszerelés minél előbb kezdődjék meg.“

„A jelenlegi világhelyzetben a leszerelés a mi időnk legfőbb parancsa, a háború elkerülésének és a tartós világbékének gyökeres megoldása. Éppen ezért határozottsággal kérjük a fegyverkezési hajsza megállítását, elsősorban a nukleáris fegyverkezését, az államok katonai erejének növelésére előirányzott összegek beszüntetését, a fegyverkezéstelek fokozatos csökkentését egészen a teljes eltörléséig.“

A hazai vallásfelekezetek állásfoglalásával kapcsolatban dr. Justin Moisescu pátriárka a következőket jelentette ki:

„A romániai vallásfelekezetek, hitelveik alapján és a múltban összegyűjtött gazdag tapasztalataikkal, teljes tudatában vannak a béke fontosságának a világban, a leszerelés és a béke védelme érdekében jól előkészített akcióknak. Szolidárisok vagyunk egész népünkkel és részt veszünk az új élet építésének törekvéseiben, valamint a béke védelmében a világon. Éppen ezért mi magunkévá tettük Nicolae Ceaușescu, Románia Szocialista Köztársaság elnökének kezdeményezését a SZDEF keretében, és nagy örömmel fogadtuk a leszerelési és békefelhívást, hogy ne legyen soha háború a világon.“

Az előadó emlékeztetett a Románia által a béke biztosítása érdekében javasolt intézkedésekre, mint pl: katonai blokkok megszüntetése, az erőszakról való lemondást szolgáló egyezmények kötése, kis népek egyenlőségének biztosítása, az összes államok biztonságának szavatolása, a katonai kiadások csökkentése, a leszerelés által megtakarított anyagi alapok felhasználása a szegénység, az elmaradottság kiküszöbölése érdekében. Ezekkel kapcsolatban kijelentette:

„Ezek a kérdések reánk, Románia vallásfelekezeteinek papságára és híveire is tartoznak. Ezt önök hallatára kinyilvánítjuk, megismételjük, és teljes határozottsággal fenntartjuk. Egész lényünkkel el vagyunk kötelezve a népünk javáért folyó küzdelemben, a világ békéjének védelméért folyó harcban. Tekintetünk az ég felé irányul, de mi most ezen a földön élünk, melyet szeretünk, és semmit abból, ami földi jó, Istentől megáldott, nem tagadunk meg.“

„Az élés öröme isteni értelmet ad életünknek: élünk mint Isten. Éppen azért kötelesek vagyunk azt megőrizni mint isteni ajándékot. Ebben az összefüggésben a béke védelmének harca, mint az élet védelmének harca, új dimenziókat kap vallásos felfogásunkban. Ilyenformán híveink előtt a békevédelem természetes alapjához vallásos alapot adunk — ez is egy érv törekvéseink fokozására a népek minden idők legszebb harcában, a béke védelmének harcában.“

A pátriárka előadása után a nagygyűlés plenáris ülésen és a következő négy szakosztályban folytatta munkálatait:

Az első szakosztály témája: „A vallásfelekezetek hozzájárulása a béke előmozdításához és a népek közötti megértéshez.“ A második szakosztály foglalkozott „A felekezetek állásfoglalása a fegyverkezési hajszával és annak következményeivel szemben“ kérdésével. A harmadik

szakosztály „Egy új gazdasági világrend, mint a tartós világbéke biztosító a valláserkölcs fényében“ című témát tárgyalta. A negyedik szakosztály középpontjában ez a kérdés állott: „Az európai biztonságra és együttműködésre vonatkozó román javaslatok támogatása a vallásfelekezetek részéről.“

A konferencia plenáris ülésén felszólaltak a vallásfelekezetek vezetői és a külföldi vendégek. Egyházunk részéről dr. Kovács Lajos püspök a következőkben fejtette ki az unitárius hívek és lelkészek állásfoglalását:

„Az utóbbi évtizedekben gyakran volt megbeszélés tárgya az a fontos kérdés, hogy egyházunk a Románia Szocialista Köztársaságban élő többi testvéregyházzal együtt miképpen vehet tényleges részt a szocialista társadalom minél teljesebb megvalósításában.

Egyházunk vezetősége, lelkészeivel és híveivel együtt, a legelső időktől kezdve őszintén, nemes öntudattal támogatja az állami szervek minden olyan kezdeményezését és tevékenységét, amely népünk és hazánk fokozatos fejlődését, jólétét, kulturális gazdagodását és gazdasági előhaladását szolgálta. Mégis a béke megvédésének szent ügye volt és maradt mind a mai napig az a terület, ahol az együttműködés a legerőteljesebben és legeredményesebben megnyilatkozhatott és megvalósulhatott.

Egyházunk hitfelfogását és valláserkölcsi magatartását elsősorban az evangélium, a Hegyi Beszédben és Jézus egész tanításában lefektetett életeszmény határozza meg. Ennek szellemében hangzik örök időszerezősággel a makarizma szózata: »Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak.«

Nekünk, az egyház vezetőinek az a hivatásunk, hogy híveinknek példát mutatva, mindennapi életünkben, gondolkodásunkban, általános emberi magatartásunkban és cselekedteinkben békességre igyekezők, önmagunkból a békesség szellemét árasztók legyünk, hogy az Isten fiai és a teremtés koronája nevezetet kiérdemeljük.

Éppen ezért, mert az élet drága értéke, a béke veszélyben van, mert a Heródes király szellemében élők, gondolkozók és cselekvők, önmagukból bosszút, gyűlöletet árasztó emberek saját hatalmi céljaik érdekében ártatlan emberek millióit újra céltalan háborúba, végtelen szenvedésbe, nyomorúságba és veszteségbe igyekeznek taszítani — nekünk egyházaknak határozott álljt kell mondanunk a teremtés koronája nevezetre újra meg újra méltatlanná váló embereknek.

Minden erőnk megfeszítésével, a kettős evangéliumi parancs szellemében imádkozunk és küzdenünk kell azért, hogy a béke lelkülete győzzön a háború, a bosszú és erőszak és gyűlölet szelleme felett; hogy a fokozatosan diadalmaskodó szocialista közösségi élet lehessen beláthatatlan hosszú időre a békesség számtalanszor megálmodott paradicsomi világa.

Ilyen értelemben az Unitárius Egyház vezetőivel és híveivel együtt szívvel-lélekkel csatlakozik az államelnökünk, Nicolae Ceauşescu által kezdeményezett és a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja által kiadott leszerelési és békefelhíváshoz, mely az általános leszerelés fokozatos megvalósításának feltétlen szükségességét hangsúlyozza a tartós békéért, az emberiség jobb, áldottabb jövőjéért.“

A szakosztályokban Kolcsár Sándor és Májay Endre esperesek szólaltak fel, akik az unitárius lelkészek nevében kijelentették: „Az élet

nevében NEM-et mondunk a háborúra. Az életet a maga valóságában csak a nyugalom és a béke feltételei között lehet élni. Békét akarunk, virágzó életet, derűt, mosolyt. Mert ez az embernek való élet. Egyházunk egyhangú támogatását azért nyerte meg a SZDEF felhívása, mert ezért az életért emelte fel a hangját. Munkánk által mi országunk és az egész világ békéjét óhajtjuk szolgálni.“

A nagygyűlés november 26-án felhívást fogadott el az államok kormányaihoz, az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez és a világ jót akaró embereihez a béke megmentése érdekében. A vallásfelekezetek konferenciája végül táviratot intézett Nicolae Ceaușescu államelnökhöz, kifejezván a lelkészek és hívek egyhangú akarátát, hogy mindent megtesznek a fegyverkezési hajszá megállítására, a leszerelés és a béke biztosítása érdekében.

Az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa december 3-án tartott ülésén tárgyalta a SZDEF leszerelési és békefelhívását. A gyűlésen jelen volt a Vallásügyi Hivatal részéről Iulian Sorin igazgató és a területi főfelügyelő. Az Egyházi Képviselő Tanács meghallgatta dr. Kovács Lajos püspök részletes előterjesztését a békefelhívással kapcsolatos intézkedésekről, valamint a vallásfelekezetek bukaresti békekonferenciájáról. A SZDEF leszerelési és békefelhívásának, valamint a vallásfelekezetek bukaresti nagygyűlése felhívásának felolvasása után a tanácstagok részéről többen szóltak hozzá. Az egyház nevében az E. K. Tanács teljes meggyőződéssel csatlakozott a SZDEF felhívásához, és vállalta, hogy minden lehetőt megtesz a felhívásban foglalt feladatok megvalósításáért. Az unitárius vallás csak az élet, a haladás és civilizáció oldalán állhat. Más választása az evangéliumi vallásnak nem is lehet — állapította meg az Egyházi Képviselő Tanács. Ennek értelmében felhívta a lelkészeket, hogy a szövegekről olvassák fel a SZDEF felhívását, és annak szellemében tartsanak prédikációkat, imádkozzanak a békéért és vegyenek részt a béke védelméért szolgáló minden megmozdulásban.

Egyházi Képviselő Tanács táviratot küldött Nicolae Ceaușescu államelnöknek, kifejezve egyházunk csatlakozását a SZDEF leszerelési és békefelhívásában foglalt nemes célok szolgálatához.

Mi megtanultuk, hogy a békét alapvető értéknek tekintjük s mint ilyent mindenkifölött óvjuk és őrizzük. Hit- és életfelfogásunk szerint a vallás legnemesebb célja és feladata nem lehet más, mint az emberiség szolgálata. Amikor NEM-et mondunk a háborúra és állást foglalunk a béke mellett, akkor az embert és Isten legdrágább ajándékát, az életet szolgáljuk.

FELHÍVÁS

a Románia Szocialista Köztársaságban levő vallásfelekezetek felhívása a leszerelésért, békéért és az emberek és népek közötti egyetértésért.

Mi, Románia vallásfelekezeteinek képviselői a határokon kívüli nagybecsült vendégekkel együtt, hitelveink szellemében és híveink ne-